

**SZEGEDI KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ EGYESÜLET
MECSEK EGYESÜLET BARLANGKUTATÓ OSZTÁLY**

KUTATÁSI JELENTÉS

**A DUNA-DRÁVA NEMZETI PARK
IGAZGATÓSÁG TERÜLETÉN 2003-BAN VÉGZETT
BARLANGKUTATÁSI MUNKÁRÓL**

SZERKESZTETTE:

Barta Károly & Tarnai Tamás

ÍRTÁK:

Barta Károly, Tarnai Tamás

2003. december 22.

1. Bevezetés

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén a két csoport közös kutatási engedélyek alapján a Szuadó-völgyi víznyelők mögött húzódó barlangok kutatását folytatta tovább a 2003. évben. A Vízfő-forrás barlangrendszerének feltárását célzó kutatási programunk keretében az idén az alábbiakat tűztük ki célul:

1. A feltáró kutatás folytatása a Szuadó-barlangban.
2. Az 1996-ban feltárt, majd a patak által feltöltött Gilisztás- (korábban Triónak nevezett) barlang újbóli járhatóvá tétele.
3. A Trió-barlang végpontjain további feltárások megvalósítása.

Munkánkat továbbra is hétfélig és egyhetes kutatóalkalmak és a hagyományos kéthetes nyári táborunk keretein belül folytattuk. Az előző évekhez képest azonban tovább fokoztuk a kutatásaink intenzitását, főleg az első félévben szinte minden hétfélig céljaink megvalósításán dolgoztunk. Ezért kutatási tevékenységünket nem a hagyományos módon, alkalmanként részletezve közöljük, hanem havi összefoglalók formájában írjuk le a végzett munkát és az elért eredményeket.

2. Kutatási tevékenységünk

2.1. Januári tevékenységünk

A hónap folyamán befejeztük a Trió- és a Szuadó-barlangban a kiépítéseket. Ezen kiépítések célja 220 V-os, háromeres villanyvezeték illetve ½ colos locsolótömlő biztonságos, de ugyanakkor esztétikus nyomvonalon történő levezetése a végpontokra. A tömlő a széndioxidos végpontok szellőztetését hivatott megoldani, az áram „bevezetésével” pedig szivattyú és réselő használata válik lehetségessé a nehezen bontható szifonos végpontokon.

Bár a kiépítések döntő hányadát már 2002. őszén megvalósítottuk, a kevésbé látványos eredményt mutató, ugyanakkor időrabló apróbb szerelési munkák áthúzódtak januárra. Ezek a több tagból álló locsolótömlők csatlakoztatását illetve a Trió-barlangban a két végpont közötti megosztását, a villamos kapcsolószekrények csatlakozásainak végleges rögzítését és szigetelését, valamint a Trió-barlangban a lezárástól a bejáratig a szerelvények ideiglenes rögzítésére alkalmas pattintó bilincsek felfúrását foglalták magukba.

A végpontokon az előzőekben említett munkálatok miatt látványos előrejutás nem történt, sajnos minden hétvégén maximum egy-két műszakra korlátozódott a végpontok bontása.

2.2. Februári tevékenységünk

Ebben a hónapban már a Trió- és a Szuadó-barlang végpontjainak bontására tudtunk koncentrálni. A Szuadó-barlangban a rendkívül kemény kőzet és a végponti szifon miatt egy szivattyús vízkiemeléssel egybekötött fűteomlasztást terveztünk májusra, amelynek az előkészületeit március és április folyamán elvégezhetőnek becsültük.

A Trió-barlangban két végpont található: a Vizes-ágban egy viszonylag nagyobb járatszelvény (0,6 x 1,2 m), amely szinte teljesen ki van töltve törmelékkel, az Agyagos-ágban pedig egy kisebb, de könnyebben járhatóvá tehető agyagos-sáros járat. A Vizes-végponton a nagymennyiségű anyag illetve a depóhely jelentősebb távolsága miatt csak 8-10 fő együttes jelenléte esetén folyt munka. Az Agyagos-végponton embert próbáló körülmények között, sokszor híg, sáros iszapban fekvé bontottunk, műszakonként kb. 0,5 m-t jutva előre.

A zord tél és a nagy hó miatt a barlang megközelítése, illetve a szellőztetéshez szükséges áramot termelő aggregátor bejáratához való eljuttatása is próbára tette

képességeinket. A hónap elején gyakran előforduló $-15 - -20\text{ C}^0$ -os hőmérsékletben még az aggregátor közel 1 km-es távon történő becipelése sem tudta átmelegíteni a kutatókat. Gépjárművel történő jobb megközelítés pedig a hóvastagság miatt nem volt lehetséges. Ezekben a napokban a felszíni ügyelet egyenértékű próbatételt jelentett a végponti műszakokkal.

2.3. Márciusi tevékenységünk

Március első napjainak tavaszi időjárása felfalta a havat, új lendületet adva ezzel kutatásainknak. E havi tevékenységeink két főbb területre koncentráltak:

1. A Trió-barlang végpontjainak bontása, amely a tagság aktivitásának tavaszi megnövekedése miatt sokszor párhuzamosan is tudott folyni.
2. A Szuadó-barlang kitisztítása. Évek óta halogatott feladatunknak tettünk eleget azzal, hogy a barlangból kihordtuk azokat az eszközöket, segédanyagokat, amelyeket a kutatások korábbi fázisaiban használtunk, de ma már csak félrerakva éktelenkedtek a barlangban. Ezek közül a legnagyobb egy kb. 10 m hosszú bádoglemez és egy hasonló méretű drótháló volt, amelyek valaha a végpont patakvízzel történő mosatását szolgálták. A nagy térfogat miatt a barlang „lomtalanítása” több napot is igénybe vett.

2.4. Áprilisi tevékenységünk

Márciussal ellentétben a visszafogottság jellemezte ezt a hónapot, sajnos a kutatásban rendszeresen résztvevők más irányú elfoglaltságainak véletlen egybeesése miatt a kutatások a tavaszi táborra (április 14-20.) korlátozódtak, amikor mind a Szuadó-, mind a Trió-barlang végpontján folytattuk a bontást.

2.5. Májusi tevékenységünk

A májusi kutatóalkalmak közül külön kiemelendő a május 15-18. között lebonyolított tábor, mely különlegessége egyrészt az volt, hogy a csodálatos tavaszi időben – a nyári táborokhoz hasonlóan – kiköltöztünk a Bagoly-forrás melletti esőbeállóba. Baumann József tagtársunknak köszönhetően első ízben oldottuk meg a tábor vízellátását a kiépített Bagoly-forrásból. További különlegessége volt táborunknak a résztvevők magas aránya, a négy nap alatt 26 fő

fordult meg benne. Sajnos az előkészületek elhúzódnása miatt a tervezett szivattyúpróbát nem tudtuk megvalósítani, azt bizonytalan időpontra elnapoltuk, helyette azonban a Trió-barlang végpontján napi három műszakban haladtunk előre.

2.6. Nyári tevékenységünk

A nyári hónapokban is több hétvégét töltöttünk a Szuadó-völgy barlangjainak mélyén, de külön kiemelendő a hagyományos nyári kutatótáborunk, mely július 26. és augusztus 3. között került megrendezésre. A tábor ideje alatt két fronton folyt a bontás, a Gilisztás-nyelő bejárati aknája tovább lett mélyítve kb. 2 m-rel, a Trió-barlang Agyagos-ágának a végpontján pedig kb. 3 m-t haladtunk előre az egyre könnyebben bontható szálkőben, egyre kényelmesebb, vízmentes munkahelyen.

2.7. Szeptemberi tevékenységünk

A kimerítő nyár után ebben a hónapban egyetlen nagyobb kutatóalkalmat szerveztünk a Gilisztás-nyelő újbóli illetve a Trió-nyelő további feltárására, szeptember 26. és 28. között. A Gilisztás-nyelő aknájának további mélyítésével megközelítettük az egykori, évekkel korábban már feltárt barlang aknájának a tetejét, amelytől azt várjuk, hogy mentes a nagy mennyiségű, áradmányvizek által behordott kitöltésektől.

A Trió-barlang Agyagos-végpontján 1 m-t haladtunk előre, és elértük azt az enyhe jobbra kanyart, ahonnan az eddigi szűk, szálkőves, függőlegesen megnyúlt szelvény átvált vízszintes kiterjedésű, agyagos kitöltésű járatba.

2.8. Októberi tevékenységünk

Az őszi esőzések miatt az Orfői-patak és a barlangi csepegő illetve szivárgó vizek vízhozama megnőtt, megnehezítve ezzel a végpontjainkon a munkát. Mivel a patak közvetlenül a Gilisztás-nyelőben tűnik el, annak bontása gyakorlatilag lehetetlenné vált. A Trió-barlang Agyagos-ágának végpontján, a korábbinál sárosabb körülmények között folytattuk a bontást.

2.9. Novemberi tevékenységünk

A Trió-barlang Agyagos-végpontján a kemény munka ellenére is csak néhány 10 cm-t haladtunk az agyag kivödrözésével, ezért felmerült annak a lehetősége, hogy ezzel párhuzamosan a Vizes-ág végponti törmeléken ideiglenes járatbiztosítás segítségével próbálunk meg átjutni. Ehhez november utolsó hétvégéjén felmértük a végponti járat hozzáférhető szakaszát és a kitöltő törmelék nagyjából térfogatót, hogy ennek ismeretében megtervezhessük az ácsolás típusát és módját.

2.10. Decemberi tevékenységünk

A hónapban néhány apró karbantartási munkálaton kívül (létrák állapotának vizsgálata, szemétösszegyűjtés, stb.) érdemi munka nem történt.

3. Kutatási eredmények és koncepciók

Az év folyamán kb. 90-95 napot fordítottunk a kutatásra, ennek ellenére nem születtek olyan látványos eredményeink, mint az előző években. Ennek okát a végpontok megközelíthetőségének nehézségeiben, a végponti munka mostoha körülményeiben, a megmozgatott anyag komoly térfogatában és a forráshiányban tudjuk megjelölni. Az idén elért eredményeinkből mindenképpen ki kell emelni a Trió-barlang Agyagos-végpontján történt kb. 8 m-es előrejutást. Ennek kapcsán fontos megjegyezni, hogy itt egy olyan járatszakaszt értünk el, amely a korábbi, vésővel és kalapáccsal való rendkívül lassú haladáshoz képest reményeink szerint valamivel gyorsabb, agyagos-törmelékes bontást tesz lehetővé.

Másik fontos eredményünk, hogy a Gilisztás-nyelő bejárati aknájának további mélyítésével megközelítettük az egykori Gilisztás-barlang aknájának tetőszintjét, tehát bármikor várható most már a belyukadás, azaz a barlang újbóli megnyílása.

A végpontokon elért eredmények mellett feltétlenül meg kell említenünk, hogy az év elején befejeztük a villany- és szellőztető rendszer kiépítését a Szuadó- és a Trió-barlangokban, kitisztítottuk az előbb említett barlangokat, és elvégeztük a barlangi műtárgyak karbantartását.

A jövőben minden erőnkkel szeretnénk a három barlang további feltárására koncentrálni. Továbbra is fenntartjuk azon véleményünket, miszerint a Szuadó-völgyi nyelők valamelyikén keresztül vannak a legkomolyabb esélyeink a Vízfő-barlangrendszerbe való bejutásnak. 2004-ben – a Gilisztás-barlang újbóli feltárása mellett – komoly támadást tervezünk a Szuadó- és a Trió-barlang végpontjai ellen is.

4. Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretnénk megragadni az alkalmat, hogy köszönetet mondjunk mindazoknak a magánszemélyeknek és szervezeteknek, akik pénzzel, munkaerővel, eszközökkel, tapasztalatukkal vagy erkölcsileg támogatták munkánkat, lehetővé téve ezzel az eddigi eredményeink elérését.

Mindenekelőtt szeretnénk kifejezni hálánkat **Vass Bélának**, aki a kezdetektől fogva támogatja munkánkat. Köszönettel tartozunk **Kiss Péternek /Vertikor Rt./ és a Pannonpower Rt.-nek**, akik pénz- és eszközbeli támogatásának köszönhetjük táboraink eredményes lebonyolítását.

Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik kilencéves kutatásunkban tevékenyen részt vettek, vállalták a barlangi munka fáradalmait, vagy sokszor mostoha időjárási viszonyok között a felszíni munka kellemetlenségeit.

Végül szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik a személyi jövedelemadójuk 1%-ának felajánlásával anyagilag támogatták munkánkat, céljainkat.